

Grünschnabel

Zöldfülű

Apám 365 frankért vásárolt meg a várostól. Elég sok pénz egy gyerekért, aki alig lát tovább az orránál. Ezt persze sokáig igyekeztem titkolni a szüleim elől. Nem túl jó dolog azonnal ajtóstól a házba rontani, mikor épp jó kislánnyá kell változni. A főnőkasszony tanácsolta. Sajnos nála nem maradhatunk tovább. Túl sokan vagyunk, menjünk csak ki az életbe az emberek közé. Akinek szép szeme van, sűrű haja és jó foga, az könnyen elkel. Jó, ha a fejünkben is van valami. Az a legfontosabb szerv. A karokat simán helyettesíti.

Az emberek nem egyformák. Szülők esetében legfontosabb érzékszerv a türelem.

Mikor elvittek, az új szüleim a kapu mögött vártak, idegesebben, mint a főnőkasszony kutyája, aki ekkor hozzám hajolt és a fülembe súgta:

Mostantól lánygyerek lehetsz. Onnét tényleg nincs már messze az élet.

Az új szüleim a bőröndömmel együtt a lakásukig fuvaroztak. Korábban voltam náluk próbaidőn, mint később az a fotel a sárga plüssszuzattal, ami aztán pont majdnem annyiba került, mint amennyit értem kifizettek. Külön boldogságot éreztem, hogy rögtön mellettem döntöttek, miután kipróbálták, és inkább az üllőgarnitúránál válogattak. Kétszer is visszaküldték. Először a színe miatt, másodszer meg azért, mert nem volt elég kényelmes.

A nő csak bámult kifele az ablakon egész úton, egyik cigit a másik után szívta. Ritkán hajolt hátra hozzám, zavarában röhögcsélt, kérdezte, jó-e nekem így a tetőablak állása.

A férje egészen más figura volt, lukat beszélt a hasamba, mi a neve ennek meg annak, tudom-e, hogy ez meg az micsoda. Úgy tettem, mint ha aludnék.

Ízekre akart szedni. Ilyenek, azonnal tudni akarják, hogy megütötték-e a főnyereményt, vagy csak melléfogtak megint.

Ezt nem lehet elkerülni, mondta a főnőkasszony, amikor kábé három hete megint hazajöttem valakiktől, akik gyereket akartak.

Egy utcával hamarabb kiraktak, mint kellett volna. Gyorsan eldöntötték, siettek, mégsem akarnak inkább gyereket, beszartak tőlem. A főnőkasszony a só szélével karcolta fel az arcomat.

Egy gyereket örökre veszünk meg.

Ezek itt előttem az ülésen vajon ezt már mind vágták? Az egyik szememet titokban kinyitottam, ott ültek. Anya rágyújtott, apa a kormányt gyűrögette. Gyorsan lesütöttem újra, mintha aludnék.

Apa suttozott:

Fogalma sincs ennek a lánynak, hogy kell beszélni.

Persze, hisz még a világot sem ismeri, válaszolt anya.

A főnőkasszony nem nagyon bírta a nyelvet, egyáltalán nem tartozott a fontos dolgai közé, csak a feje fájt tőle. Elég szűken mértem a szavakat, de ez a szemem miatt volt, tényleg nem láttam túl jól. Az új szüleim meg ezen katogtak, aggódni kezdtek már rögtön az elején. Elvittek az orvoshoz átvilágításra, megnézte, üres-e a fejem, van-e benne agy: Hát persze, naná, mondta az orvos, mikor egy gyerek az ajtón át kerül a családjához, ahogy én, kissé elhúzódhat a fejlődése. Nem fogadták el a választát.

Apám mutogatott az égre. A kéket lárma törte át.

Az ott, nézd csak, egy repülő.

Összeszorítottam a szememet, hunyorogtam, az ujjhegyét néztem erősen, majd rendesen izzadni kezdtem. Lehajoltam, meghúztam a cipőfűzőmet, próbáltam bekötni, de kicsúszott az ujjaim közül, végül összecsomóztam.

Nem látod?

Duplán szeretném megkötni a fűzőt.

Jól van, na. Gyere.

Követtem a házba. Éppen ott haladtunk keresztül, amire apám a legbüszkébb lehetett. A kert nem volt nagyobb a kövér Helén konyhakötényénél, de az apám zöld kezeujjától és a tehénrágától jól nőtt a zöldség, mintha a párizsi esti gyorsot akarta volna elérni.

Leült a foteljába, tenyerével kopogni kezdett a vánkoston. A másik kezével átkarolt, és felnyitott egy repülőkatalógust.

Mit gondolsz, mi ez?

Papír.

Szombaton berakott a Toyotájába, elvitt a reptérre, hogy megnézhessek egy repülőt.

Gyakran indultunk el, csak azért, hogy szavak után kutassunk. Anyám is velünk jött, de eléggé unta, mert ő mindegyik szót ismerte már. Végigcigarettázta az utat, az autóban vágni lehetett a füstöt. Letekerte az ablakot és felvette a nyúlzördzsekijét. Mindig hordott magánál egy műanyag sapkát is. Apám persze nem szívesen vett fel műanyagokat. Szerette az esőt. Szerette, amikor veri az arcát a víz, kilométerenként szavakkal ajándékozott:

Autózás közben bal kézzel lövöm ki a szót, mindegyiket begyűjtjük. Tavaszzi zápor, zivatar, szitáló. Hóolvadás. Köd. Mindet hazavisszük. Szél! Hajnali szél, déli szél, hóvihar. És itt most: fuvallat, amit egyetlen fán sem látni, csak érezni lehet, ha kilógatod könyékig a karodat az ablakon, megcsapja. Próbáld csak meg.

Kinyúltam az ablakon. Rálépett a gázra. Anya rázta a fejét.

Vigyázat, szembeforgalom!

Miről beszélsz? Kacagott apa.

Néha az utca széléhez ment. Leállt. Felírt egy szót nekem. Gyakran játszolta ezt, egy gyufásdobozra írta a szót, borítékra, pénztári blokkra, üres cigarettásdobozra, és ha semmit sem talált, ki kellett nyújtani a karomat, a kezemet kérte, és a tenyeremre véste, közben hangosan kibetűzte. A markomban maradt a szó, a fülemben tartottam. Otthon kivagdosom őket, lemásoltam a kezemről és gyufáskatulyákba gyűjtöttem. Apa feliratozta a dobozokat. Így nem veszhetek el. Máskor könyvekbe rakta őket: A világ vasútjai, Hidegkonya, A 7 óceán, Kongó vadállatai és Drágakövek és a kétnyelvű regényekbe is került néhány szó. Ritkán beszélt azon a másik nyelven. Például akkor, ha kalapáccsal eltalálta az ujját, vagy ha elmentünk a hegyekbe túrázni, és egy völgybe értünk. Tatával is így beszéltek, akit különben nagyapának hívtak mindenki vagy Nonnónak.

A gyémántok régen fák voltak, képzeld csak el. Ha úgy nézzük, mondta, elfűjtük a vagonunkat.

Ezután a vagyont beraktam egy gyufáskatulyába, egy másikba, mint a repülőt.

Vagyon, mondta apám, rakd el a későbbibe, a repülő a mostba menjen, szél és eső, a mindigbe.

A mindig mikor van?

A mindignél anyámnak elszakadt a türelmi cérnája. Kihajította a cigarettáját az ablakon és rákiabált, hogy még az anyanyelvre sem kéne ennyi benzint elpazarolnunk. Erre apám kikanyarodott az utca szélére és megint gyűrögette a kormányt.

Na, és van jobb ötleted?

Vegyél neki akkor egy szemüveget, az istenit neki.

A főnőkasszony mondta, hogy a nők természetüknél fogva gyakorlatiasabbak, még akkor is, ha később nem képesek semmit megvalósítani, és otthon általában fel is adják. Mégiscsak álló kilenc hónapig vesződnek.

A város szélén laktunk, közvetlenül az utca mellett. A házak itt éppen olyan rosszak voltak, mint apám fogai, és persze a lift szoba sem kerülhetett a fő-

Schein Gábor

Vadász

A víznek minden rétegében ugyanazt leled. Te mégis folyton alábuksz, bogy letről hozd fel a képet, mely a víz színén is ott lebeg. Mert vadász vagy. Csak abboz van közöd, amit elnyelhetsz. Így rabolva kell, ami önként is adná magát, de végül is nem hiszel a képből, és nem hiszel a vízben sem, amely jóságosan körülbullámoz minden élő testet. Csak a saját éhséged igazában hiszel, és vadászodra vársz. Minden mozdulatoddal őt hívod, aki ismeri a kövekben, utakban lakó erőt, emlékszik, és visszaveszi, ami ott volt a vízben, de nem érted el.

Nyitott ablak mögött

Az órák visszaálltak. Van, aki búsz évvel, van, aki negyvennel állította vissza a magáét. Kérdezd meg őket, megmondják a pontos időt. Ha főpályaudvar volna ez, ahol kiszámított rendben futnak ki, és késve bár,

megérkeznek végül a személyesítő vonatok, az órán, elérhetetlen magasban, nem volnának mutatók. De a rend és a számítás idelelt megbicsaklik. Az óráról te régen letörted a mutatókat. Oxigényhiányban

mindig a pillanat begymászója voltál, maradj is az. És amint a begymászó létének minden karja a begybe karol, még akkor is, mikor a megcsúszó jégfállal a mélybe zuban, úgy ülj most itt a nyitott ablak mögött, léted egyetlen

karja se maradjon szabad. Tartsd magad oda az alvó égnek, a szürkés zöld esőnek, bárminek, ami jön, mintha reménytelen sötétjeiden függeszkedve megállíthatnád a zabanást. Számláld az arcodon a cseppek hideg ütéseit.

bérlőnél. Azt mondta, ő aztán nem Teréz anyja, anyám persze korholt, hogy a falakat már csak a kosz tartja össze, és persze a lakók pénztelensége. De itt olcsón lehetett lakni, és rá voltunk szorulva mindenre, amit olcsón mértek, mert az apám egy troli volt és nem egy okos üzletember. Pláne, hogy ez sem az anyámnak, sem a rokonságnak nem jött le azonnal. Talán ők is csak úgy, az ajtón keresztül pottyantak a családba, és a kibontakozás elég sokáig elhúzódhatott náluk.

Első születésnapom a házban egybeesett az egyik lakó halálával. A szomszéd nénihez jött el a halál. Jó alaposan elbújtam, hogy ne kelljen vele szembetalálkoznom. Kövér Helén már régóta óvott, ha utadba kerül, többé nem leszel ugyanaz az ember.

Aztán semmi sem lesz ám ugyanúgy, még a neved is másképp cseng.

Anyám kora hajnalban, még sötétben kihúzott a paplan alól. Azt mondta:

Gyere már te, nincs is ott semmi. A néni várta a halált. Kegyelet, ez most a legfontosabb.

Az meg micsoda?

Nyugalmat árasztani.

Egy kalickában a szomszéd néni madara hintázott, és énekelt, amilyen hangosan csak bírt. Apám bólintott felém, intett a fejével.

Te meg hol voltál?

Egy széken hintázott, közvetlenül a szomszédasszony mellett. Aki összegömbölyödve és ráncosan ült egy fotelben, nyitott könyvvel az ölében. Apám néha letörölte a könnyeit.

Ötvenkettedik oldal.

Mi van?

Az ötvenkettedik oldalig jutott. – Holnap megcsináltuk volna a Via Malát.

Hogyan?

Legalábbis egy távcsővel.

Úgy elvittem volna még ki a zöldbe. Havonta egyszer meg is tette, főleg mióta a térdeiből kiszállt a lélek. Mindig velük mentem, mert a szomszéd néni irtó jó süteményt sütött, rétesnek nevezte. Apám egész úton faggatta a téstájáról, a tölteléről, almáról, meggyről, mákról vagy a túróról, közben a rosszulét kerülgetett a harmadik sütemény után, és persze a szomszéd néni hajlakkja miatt, mert anyámnak is ez volt mindig a fején, ugyanazt a kölnit használták, még a mosóporban is megegyeztek, melyik jó a szoknyához, melyik inkább a blúzokhoz, anyám egyedül a blúzait nem bírta, még napszemüvegben sem bírt ránézni a mintáira.

Odahajolt a fotelhez, ahol a szomszédasszony ült.

Csináld már fényt.

Elhúzta a függőnyt és kinyitotta az ablakokat. Hunyorgtunk a naptól, közben rázendített:

Istenem, hogy lehet ilyen szint felvenni. Ez a minta, kritikán aluli.

Nekem semmi dolgom nem volt, amíg anyám megmosta a szomszédot. Majdnem leesetem a székről, úgy élveztem a napot. Port varázsolt a szobába, a tükörben csillogott, a napsugár körülnézett, mi van a földön: az ablak kereteinek árnyéka, a székek, egy nagy váza és a rakat könyv körvonalai. A sarkokba és a székek alá is behatolt a fény, és mikor úgy döntött, eleget látott, eltűnt az ablakban. Hunyorgtam, apám az arcomba nézett.

Na, kialudtad magad? Marhaság, elbújni a paplan alatt, elég vad ötlet. Vidd csak el.

A madárra gondolt.

Etesd, mostantól a tied. Ha pedig a rokonok felhívnak, mondd csak, hogy mindenről gondoskods.

A szomszéd néni rokonsága jó messze lakott. Már úton voltak.

KISS NOÉMI FORDÍTÁSA